

Kangal oban Köpeği

Source: <http://www.sivas.gov.tr/kangal-oban-kopeci>

Internet Archive: <https://web.archive.org/web/20170225195354/http://www.sivas.gov.tr/kangal-oban-kopeci>

GENEL ÖZELLİKLER

Dünyada emsali görülmemiş bir köpek türü olan Kangal Çoban köpekleri, Türkiye'de ve yabancı devletlerde haklı bir üne sahiptir. Özellikle İngiltere ve Amerika'da bu köpekleri sevenler tarafından dernekler kurulmuş, yarışmalar yapılmıştır. Ne acıdır ki yabancı devletlerin göstermiş oldukları ilgiyi, bizler maalesef son 10 - 15 yıldır göstermekteyiz.

Kangal Çoban Köpekleri çok cesur, gayet hızlı ve çeviktirler. Kadın ve çocuklara karşı gayet muhlis, kötü niyetli kişilere karşı son derece caydırıcı bir silah olan Kangal köpekleri çok zeki, ön sezileri kuvvetli ve sahibine aşırı bağlıdır. Sahibi tarafından azarlandığı zaman suçlu bir çocuk gibi başını öne eğerek, sahibinin gözlerine mahsun mahsun bakarak af edilmesini bekler. Hislerini yalnız hal, hareket, mimik ve jestlerle değil çıkardıkları çeşitli tonlardaki havlamalarla belli ederler.

Kangal Çoban Köpekleri görevlerine çok sadıktırlar. Şöyle

ki; dağda sürüden ayrılan veya geride kalan koyunun başından günlerce aç ve susuz bekledikleri Kangal çiftçileri tarafından anlatılmaktadır.

Kangal Çoban Köpeęine sahip çiftçilerin en büyük gurur kaynağı köpeklerinin kurt boğmalarıdır. Kurt boğan köpeğe sahip olmak onlar için bir ayrıcalık ve övünç kaynağıdır.

Yüzyılların ihmaline rağmen ne ırk vasıflarından ne de yüksek ruh yapısından en ufak bir taviz vermemiştir. Kan asaletine çok bağlıdır. Doğuda serbestken bile başka bir karnivorla çiftleşmesi mümkün değildir. 1975 yılında askeri amaçla eğitime alınmış ve asırlardır bu yönde eğitim gören köpek türlerinden çok daha yetenekli olduğunu kanıtlamıştır.

İyi bir köpekte bu özellikler olmalıdır:

Zeka : Orta-yüksek düzeyde

Güvenirlilik : Sürü hayvanına ve sahiplerine zarar vermemelidir.

Dikkatlilik : Görevine karşı ilgi ve dikkati bulunmalıdır.

Koruyuculuk : Yabancıya karşı reaksiyoner (havlama - saldırı) olmalıdır.

Güç : Olası düşmanı durduracak (kurt - hırsız) güçte olmalıdır.

Hız : Olası düşmanı kovalayıp yakalayacak hızda olmalıdır.

Cesaret : En önemli özellik olarak cesareti söyleyebiliriz. Çünkü cesareti olmayan bir köpek diğer 6 özelliğe sahip olsa da etkili olamaz.

Tüm bu özelliklerin hepsini en yüksek düzeyde Kangal köpeklerinde bulmamız mümkündür. İşte bu özelliklerinden dolayı Kangal köpekleri dünya köpekleri arasında hak ettiği değeri ve birinciliğini her zaman koruyacaktır.

KANGAL ÇOBAN KÖPEĞİ TARİHÇESİ

Kangal çoban köpeği, Anadolu insanının yüzyıllar boyu çobanın yanında onun sürüsünün kötü niyetli kimselerden ve vahşi hayvanlardan korumuş bir köpek ırkıdır. Babiller zamanından beri varlığı bilinmektedir. Bu köpekler savaş köpeği olarak kullanıldığı gibi at ve aslan avında da kendisinden yararlanılmıştır.

Kökeninin Sivas İli Kangal İlçesinden geldiği tahmin edilmektedir. Buna rağmen Yozgat, Kayseri, Çorum, Tokat, Erzurum ve Erzincan'da da saf kanlılarına rastlamak mümkündür. Keza ülkemiz köpek ırklarından Karakaya ve Kızılkaya gibi isimlerle anılan ve ancak kanlarında Türk çoban köpeği gibi bir başka yabancı isim taşımayan ırklarımızla melezlerine ülkemizin her yöresinde rastlamak mümkündür. Ancak birinci derecede saf Kangal Çoban Köpeğini Sivas veya özellikle Kangal İlçesinde bulmamız mümkündür.

17. Yüzyılda Evliya Çelebi Seyahatnamesinde aslan kadar kuvvetli olarak tarif ettiği bu köpeklerden bahsetmektedir. Osmanlı İmparatorluğu kurucularının bu köpeği beraberlerinde Anadolu'ya getirdikleri ve Osmanlının Avrupa'ya yayılmasıyla çoğu Avrupa Çoban Köpeğinin de bu ırktan türediği sanılmaktadır.

Osmanlı İmparatorluğu dönemi arşivlerinde, Kangal köpeklerinden bahsedilmekte pedigriyi yetiştiriciliği yapıldığı bahsedilmektedir.

Kangal Çoban Köpeklerinin bu kadar eskilere dayanan tarihi geçmişten günümüze kadar ırk özelliğini bozmadan gelebilmesini, geçimini koyunculuktan sağlayan çiftçilerin en güvenilir dostu olmasına ve Dünya köpek ırkları arasında kurtlara karşı koyabilen tek köpek ırkı olmasına bağlanmaktadır. Kangal köpekleri en zor iklim ve çalışma şartlarında verilen görevi cani pahasına yerine getirirler. Bakım ve beslenme şartları diğer köpek ırklarına göre daha basit ve ekonomik olması neslinin devamını sağlamıştır.

IRK ÖZELLİKLERİ

Burun Ağız Yapısı: Ağzı burun yapısı kısa küt çene kuvvetlidir. Dişler sivri ve sağlam, dudakları sarkıktır. Göz, kulak, ağız etrafı ve burun üstüne kadar siyahtır.

Gözler: Kafatasına göre oldukça küçük yuvarlakça olup altın ve kahverengi arasında bir renktedir. Göz etrafı siyahtır. Bakışlar canlı ve asildir.

Kulaklar: Orta boyda üçgen şeklinde, uçları yuvarlak, kafasına yapışık ve sarkıktır.

Kafanın ve Göğüsün Görünümü: Önden bakıldığında aslanı andırır. Kafa iri, güçlü bir boyun ile desteklidir.

Boyun: Hafifçe eğik, güçlü ve adaleli, orta boyda, oldukça ayırık, düz, kalın kemikli, ayak bilekleri kuvvetli ve uzundur. Ön göğüs arkasına göre daha geniş ve omuzlar adalelidir.

Gövde: Gövde baştan sonra bir kare şeklindedir. Vücut güçlü, adaleli, hiçbir zaman şişman değildir. Dirsek hizasına kadar göğüs derin, karin hafifçe içine çekiktir.

Bacaklar: Bacaklar güçlüdür. Ön bacaklar arka bacaklara göre daha güçlüdür. Ayaklar iri yapılı, kuvvetli, parmak bombeli ve siyahtır.

Kuyruk: Oldukça yüksek olup, rahat durumda iken düşük ve kıvrık, uyarıldığı zaman sırt üzerinde yüksek ve kıvrıktır.

Vücut Rengi: Bozdan çelik rengine kadar olabilir. Göğüste beyaz bir madalyon bulunabilir.

Post: Sık bir alt post üzerinde kısa ve yoğun bir tüy yapısına sahiptir.

Ağırlık: Erkeklerde 50 - 60 kg , Dişilerde 41 - 59 kg

DÖL VERİM ÖZELLİKLERİ

Kızgınlık gösterme zamanı: Kızgınlıklar bütün bir yıla yayılmakla beraber, belli mevsimlerde yoğunlaşmak tadır. Kangal köpeklerinde kızgınlık daha çok ilkbahar, yaz ve kış mevsiminde görülür. Bu farklılığın muhtemelen bölgesel iklim ve bakım beslenmeden kaynaklandığı söylenebilir.

Östrus siklusu süresi: Kangal köpeklerinde östrus siklusu gebeliğin olduğu dönemlerde 180 gün civarındadır.

İlk kızgınlığa ulaşma yaşı: Bu köpek ırkında ilk kızgınlık yaşı 13,8 ay dolayındadır.

Çiftleşme süresi: Ortalama 20 dakikadır.

Kızgınlık gösterme oranı: Bu oran bakım beslenme şartları ile çok etkilendiğinden % 64 ile % 94 arasında değişir.

Gebelik oranı: Gebelik oranı da bakım ve beslenme farklılıklarından dolayı % 64 ile % 94 arasında değişir.

Ortalama yavru sayısı: Kangal köpeklerinde bir doğumda ortalama yavru sayısı 7 - 8 civarındadır.

Ölü doğum oranı: Ölü doğum oranı % 2 ile % 14 arasında değişmekle beraber, çoklu doğum tipinin artışı ile birlikte ölü doğum oranı da artmaktadır.

Yaşama gücü oranı: 15. gün ile bir yaş yaşama gücü oranı sırası ile % 85 ile % 75 civarındadır.

Büyüme: Ortalama doğum ağırlığı 550 gr civarındadır. Doğum sayısının artması ile birlikte doğum ağırlığı azalmaktadır. Cinsiyet, ana yaşı, doğum yılı ve mevsimi doğum büyüklüğü üzerine etkisi önemlidir. Bir yaş civarında ortalama ağırlık ise 35 - 40 kg arasındadır. Kangal köpeği yavrularında canlı

ağırlık artışının en yüksek olduğu dönem 6. ay ile 8. ay - 1 yaş arasında 10,5 kg olarak gerçekleşmiştir. Yavruların 6. ay sonu ağırlığı 1 yaş canlı ağırlıklarının yarısından fazladır. 8. ay sonu canlı ağırlıkları ise 1 yaş canlı ağırlığından yaklaşık 6 kg daha fazladır.

KIZGINLIK BELİRTİLERİ VE ÇİFTLEŞME

DAMIZLIK SEÇİMİ

Dişi damızlık seçimi

- Üstün ırk vasıflarını taşımalıdır.
- Vücut normal gelişimini tamamlamalıdır.
- Vücudu teşkil eden organlar arasında bir uyum olmalıdır.
- En az sekiz adet meme başı bulunmalıdır.
- Yavrulara geçebilecek kalıtsal bir hastalık (kalça displazisi) taşımamalıdır.
- Uysal yapılı ve iyi huylu olmalıdır.

Erkek damızlık seçimi

- Üstün ırk vasıflarını taşımalıdır.
- Baş ve ağzın büyük olmasına dikkat edilmelidir.
- Vücut normal gelişimini tamamlamış ve kuvvetli bir yapıya sahip olmalıdır.
- Yavruya geçebilecek kalıtsal bir kusuru olmamalıdır.

Bir buçuk yaşındaki bir erkek köpek ilk çiftleşme için ideal yaşa gelmiş sayılır. Bu yaşta erkek Kangal köpeğinin yapısı tam olarak gelişmiştir. Dişiler için uterusun gerekli büyüklüğe ulaşacağı 2. veya 3. kızışma dönemine kadar beklenmesi tavsiye edilir. Dişiler yaklaşık 180 günde bir kızışma dönemine girerler. Cinsel dürtü daima erkek köpekte görülürse dişinin kızışma döneminde bıraktığı kokulu bir salgı sayesinde harekete geçer. Verimli bir çiftleşme sağlamak için en uygun zaman 2. haftanın sonuna doğrudur. Bu sırada dişi köpek kendisine yaklaşan erkek köpeklerden seçtiğine uygun

karşılık verir. Çünkü: Bu sırada ovulasyon tamamlanmış olur. Çiftleşmeden emin olmak için çiftleşmeyi takip eden 24 ile 48 saat sonra tekrarlamak gerekir. Üreyebilme yaş ilerledikçe azalır. Önce dişide, sonra erkekte kaybolur.

Çiftleşmeyi köpek yavrularının baharda doğmalarını sağlayacak şekilde düzenlemek daha iyi olur. Bu durumda gelişme ve sağlıklı büyüme için uygun hava koşullarından yararlanmak mümkün olur. Güneşli günler, gerekli yürüyüşler ve erken eğitim için daha uygun olur.

Kızgın hayvan huzursuz olup alışık olmadığı hareketler yapar. Vulva şişer ve birkaç gün içerisinde bol ve kanlı, özel kokulu vajina akıntısı başlar. Bu koku erkekleri yüzlerce metre uzaktan etkileyebilecek niteliktedir.

Çiftleşmede kullanılacak erkek köpeğin diğer köpekler tarafından yaralanmaması ve istenen köpekten iyi döl alınması için dişi ile beraber üç gün kapalı bir yere alınması gerekir. Bu süre sonunda gebe kalan dişi artık erkeği kabul etmez ve uysallaşır.

GEBELİK VE DOĞUM

Gebelik süresi: Kangal köpeklerinde 58 - 63 gün dür. Gebeliğin 5. haftasından sonra köpeğe ağır ve yorucu görev verilmemelidir. Gebe köpekler çok soğuk ve sıcaktan korunmalı, koşmalarına ve atlamalarına izin verilmemelidir. Ayrıca soğuk su, donmuş gıda, ekşimiş ve küflü gıdalar verilmemelidir. Köpeklere iyi kalitede gıdalar verilmeli fakat aşırı yağlanmamasına dikkat edilmelidir.

Doğum anı: Dişinin huzursuzluğu, iştah kaybı, vücut ısısının 37 oC ye düşmesi ve göğüslerinden sarımsı bir sıvının akması doğum anının yaklaştığını gösteren belirtilerdir. Gebe köpek genellikle çevrede ne bulursa kullanarak kendine bir çeşit yatak hazırlar.

Doğum anında köpek sancıların etkisiyle inler. Kasılmalar güçlenirken köpek bir yanına yatar ve vücuduna bakar. Sonunda yavruyu dışarı bırakır. Genelde doğumlar normal olur. Dişi köpek yavruların içinde olduğu zarı kendi çabasıyla soyar, göbek bağını keser, yavruların bütün deliklerini temizler ve hem temizlemek, hem de canlandırmak

amacıyla onları diliyle yalar. Eğer dişi köpek bütün bunları kısa süre içinde yapmazsa, keseyi açmak, yavruların ağızlarını, burunlarını temizlemek ve nefes almasını sağlamak size düşer.

Yavrular birkaç dakika ile bir saat arasında değişen düzensiz aralıklarla gelirler. Köpeğin doğurma çabalarının boşa çıktığı açıkça anlaşılmadığı sürece telaşa gerek yoktur. Böyle bir durumla karşılaşıldığında Veteriner hekime başvurulmalıdır. Doğum süresi 8 saat hatta daha da fazla sürebilir.

Doğumdan sonra dişi köpeğin karnını doyurması normaldir. Olası güç doğumların önüne geçmek için gebe köpeğin diyeti dengeli olmalı, egzersiz ve dolaşma yaparak fazla kilo alması engellenmelidir.

Gebelikte ve Doğumda Anaya Gösterilecek Özen

İleri gebelikte hayvan dış parazitler yönünden kontrol edilerek, gerektiğinde ayıklama yapılmalıdır. Gebelik süresince hayvan fazla gıda alması için zorlanmamalıdır. Kırkinci günden önce gıdanın miktarını arttırmak ender durumlarda gerekli olabilir. Gündelik doyurma işlemi az miktarlarda, ancak sık aralıklarla yapılmalıdır. Bu sürede gıdaya kalsiyum eklemekten kaçınmak gerekir.

BESLENME

Gebe ve Laktasyondaki Köpeklerin Beslenmesi

Köpeklerde fötüs, uterus, plesanta ve memelerdeki en büyük gelişme toplam 9 hafta süren gebeliğin son üç haftasında meydana gelir. Gebeliğin ilk dört haftasında normal beslenmeye devam edilmeli, 5. ve 60. haftadan itibaren yiyecek miktarı her hafta % 10 düzeyinde artırılarak doğum esnasında % 50'ye kadar arttırılmalıdır.

Fazla sayıda yavru taşıyan gebe Kangal köpeklerinde gebeliğin son 7 - 10 gününde iştahsızlık görülebilir. Bu durumda azar azar ve lezzetli yiyecekler vermek faydalı olabilir. Gebeliğin son üç haftalık döneminde uterusun büyümesiyle karın hacmi daraldığı için gebe köpekler günde üç kere beslenmelidir. Gebelik süresince enerji gereksinimi ortalama % 20 artar. Gebelik ve doğum sırasında taze karaciğer, haftada iki - üç defa 15 - 30 g miktarında verilerek; oldukça etkili bir takviye yapılabilir. Keza protein düzeyinin % 2 - 4 oranında arttırılması yavrularında daha güçlü olmalarını sağlar.

Anne köpek, doğumu izleyen birkaç gün yemek defekasyon ve işeme gereksinimleri dışında yavruların yanında olmayı ister. Laktasyon dönemi ortalama 6 haftadır. Kolostrum (ağız sütü) bir-üç gün salgılanır ve bunu giderek çoğalan normal süt izler.

Süt salgısı 5. - 6. haftaya kadara artar, sonra azalır. Laktasyon döneminde normal bir süt verimi için ana optimum düzeyde beslenmelidir. Gıda alımı doğumdan sonra artarak, doğumdan 3 - 4 hafta sonra maksimuma ulaşır.

Ergin Köpeklerin Beslenmesi

Ergin Kangal köpekleri günde bir defa hep ayn saatlerde beslenmelidir. Orta boy bir köpek için yaklaşık 2 kg'lık bir diyet düzenlenir. Böyle bir diyetin yaklaşık 1/3 'ü et, 1/3 ü tahıl ve sebze karışımı 1/3'ü de su şeklindedir. Diyetin miktarı hayvanın canlı ağırlığına, kondisyonuna ve yaptığı işe göre ayarlanmalıdır. Örneğin köpek zayıf ise ya da fazla çalışıyorsa ilave olarak bir miktar süt, 1 yumurta, bir miktar sebze veya tahıl verilmelidir.

Ergin köpeklerde halk arasında yal denilen arpa ununun sıcak su ile hamur haline getirilmesiyle elde edilen mamülden günde 2 kg kadar verilir. Buna ilaveten günde 25 gr. Et, haftada 3 kere haşlanmış ve fazla sert olmayan kemik verilir.

Köpekler için karma örnekleri

Yem Maddesi	1. Karma %	2. Karma %
Mısır Unu	35	35
Buğday Kepeği	12	17
Buğday Unu	15	10
Et-kemiği Unu	12	22
Balık Unu	10	14
Süt Tozu	14	-
Kemik Unu	1	1
Tuz	1	1

Bu karmalar özellikle toplu köpek yetiştirilen işletmeler için uygun, ucuz karmalardır. Bunlardan günde bir öğünde:

10 kg ağırlığında bir Köpek için	750 gr
15 kg ağırlığında bir Köpek için	1.000 gr
20 kg ağırlığında bir Köpek için	1.200 gr
30 kg ağırlığında bir Köpek için	2.000 gr
40 kg ağırlığında bir Köpek için	2.500 gr

miktarlarında et suyu, sebze suyu veya süt gibi sıvılarla ıslatılarak verilir. Buna ilaveten hayvanların önüne haşlanmış sebzeler konur. 1. karmanın gebe ve laktasyondaki dişilere ve süttten yeni kesilen yavrulara verilmesi tavsiye edilmektedir.

Rasyon hazırlanırken dikkat edilecek en önemli nokta, unu ince un halinde öğütölmesidir. Çünkü iri taneli unlar köpekler tarafından öğütölmemektedir.

Çalışan Köpeklerin Beslenmesi

Bu köpeklere dengeli, enerji düzeyi ve sindirilme derecesi yüksek ve lezzetli bir diyet hazırlanır. Bunun 1/4 ü veya 1/3 ünün işten önce, kalanının işten sonra verilmesi tavsiye edilir. Yine şişmanlamaya yol açmayacak şekilde esas diyetle ilaveten bazı hafif yiyecekler vermek yararlı olabilir.

Çalışan ergin köpekler için bir diyet örneği

Et	750 gr
Sebze	400 gr
Yulaf unu	250 gr
Mısır unu	250 gr
Arpa unu	400 gr
Tuz	3 gr

önce lapa halinde olmalıdır. Ve yavaş yavaş et, karaciğer, kaynatılmış yumurta ile desteklenmelidir. Ayrıca, ticari yavru mamaları sütle ıslatılarak verilebilir. Öğle öğününde ise süt vermeye devam edilir.

Yavru maması miktarı yavaş yavaş çoğaltılarak kuru madde tüketimi arttırılmaya çalışılır, ancak süt miktarı değiştirilmez.

Yavrular 6 haftalıkken sütten kesilir yada annelerinden ayrılırlar. Ancak yavrular en az 6 - 7 aylık olana kadar süt vermeye devam edilmelidir. Sütten kesme belli aralıklarla annelerinden uzaklaştırılarak yavaş yavaş yapılmalıdır. Bu yaştan önce dişler tam olarak gelişmediği için sert yiyeceklerden kaçınılmalıdır.

Ölüm, hastalık, emzirme yetersizliği veya ihmal neticesi annelerini ememeyen eniklere, kaynatılmış ve 35 °C ye soğutulmuş su ile % 5 lik glikoz çözeltisi hazırlanarak; doğumdan sonra bir saat içinde, bir biberon veya sonda ile 5-10 ml verilir. Bundan yaklaşık iki saat sonra süt verilir. Böyle durumlarda inek sütü kullanılabilir. Ancak besleyici değeri köpek sütünden azdır ve sürekli kullanım için uygun değildir. Bunun yerine Tablo 2'de bileşimi verilen, buzdolabında saklanılarak içirileceği zaman 30 °C ısıtılan süt ikamesi kullanılabilir. Yavrulara verilecek süt veya benzeri sıvı miktarları ve öğün sayıları tablo 3'de verilmiştir.

YAVRULARA GÖSTERİLECEK ÖZEN VE BESLENMELERİ

Kangal Köpekleri bir batımda ortalama 7 - 8 adet yavru verirler. Yavruların gözleri 9. - 13. günde açılır. Kulakları ise 13 - 15 güne kadar kapalıdır. 10 günlük iken ayakta durabilir, 21. günde ise rahatça dolaşabilirler. 4. haftadan itibaren önlerine konan sütü içebilirler.

Normal olarak yavrular 3 - 4 haftalık olana kadar anneleri tarafından beslenir, bu yüzden bu yaştan önce ilave beslenmeye gerek yoktur. Bununla birlikte annenin sütü yoksa veya yavru sayısı fazla ise eniklere ilave beslenme uygulanmalıdır. Bu amaçla; inek sütü, krema, yumurta sarısı, kemik unu ve vitamin takviyesi yapılabilir. Fakat bu işlem oldukça zahmetlidir. Zira sütün her öğünde taze olarak hazırlanması gerekir. Bunun yerine ticari yavru köpek mamaları, ılık suda eritilerek verilebilir.

Yavrular 3 haftalık olduklarında, ana sütüne veya süt ikamelerine ilaveten çeşitli yiyeceklerle alıştırılmaya başlanır. Bu yiyecekler ilk

Tablo 2: Yavrulara verilecek süt veya süt ikamesi miktarı oēēn sayısı

Doēēm aēēirliēēi	250-300 gr	450-500 gr	500 gr.dan fazla
İlk iki gün oēēn sayısı	8	8	8
Bir oēēnde verilecek süt ml.	12	12	12
3.-7. Gün oēēn sayısı	6	6	6
Bir oēēnde verilecek süt ml.	20	30	40
8.-16. Gün oēēn sayısı	5	5	5
Bir oēēnde verilecek süt ml.	35	50	70
16.Gün-Sütten kesim oēēn s.	4	4	4
Bir oēēnde verilecek süt ml.	60	70	120

Tablo 3: Yavrular iēēin diyet oēēnekleri

Yaē - Ay	2-3-4	5-6-7	8-9-10-11-12
Süt	300 gr	350 gr	400 gr
Arpa unu	500 gr	600 gr	650 gr
Et	400 gr	400 gr	500 gr
Sebze	200 gr	200 gr	300 gr
Balık yaēēı	5 gr	5 gr	5 gr

Yavrular sütten kesildikten sonra sindirilme derecesi ve biyolojik deēēeri yüksek protein, yeterli vitamin ve kalsiyum iēēeren, kalsiyum-fosfor oranı uygun olan maddelerle beslenmelidir.

Genēē köpeklerde 3 aylık olana kadar günde 4 - 5 kere, 3 - 5 ay arasında 3 kere, 5 - 10 ay arasında 2 kere, daha sonra bir veya 2 kere mümkün olduēēunca aynı saatlerde mama verilir. Büyüme ēaēēındaki köpeklere ihtiyaēlarından fazla mama verilmemelidir. ēnk ēok hızlı büyüme iskelet bozukluklarına yol aēabilir. Bunun iēēin canlı aēēırlık artıēēı düzenli olarak kontrol edilmeli ve büyüme oranına göre diyet düzenlenmelidir. Dokuz aylık yavruların günlük mama tüketimleri, ergin kpeklerinkinden yaklaēēık % 10 fazladır. 18 Aylıkken de ergin köpeklerin tkettiēēi miktar kadardır.

Yavrular hava cereyanından ve soēēuktan korunmalıdır. ēvre sıcaklıēēı:

İlk hafta	29 - 32 °C
İkinci hafta	26 - 29 °C
Üçüncü hafta	23 - 26 °C
Dördüncü hafta	23 °C

olarak ayarlanabilir.

Yavrular günlerine göre beslenirler, süt ikame gıdası günlere göre yavru ağırlığının:

3 Günlük yavru ağırlığının	% 15 - 20 si
7 Günlük yavru ağırlığının	% 22 - 25 i
14 Günlük yavru ağırlığının	% 30 - 32 si
21 Günlük yavru ağırlığının	% 35 - 40 i

Eğer yavru ememeyecek kadar zayıfsa yumuşak lastikten yapılmış, 3 - 4 mm çapında bir sondayla verilebilir. Hazırlanan gıda 8 saatte bir verilmeli ve her beslemeden sonra işeme ve defakasyon için karın ve perineum bölgelerine masaj yapılmalıdır. Fazla besleme ishale sebep olabilir. Böyle durumlarda yapay gıda sulandırılmalı ve miktarı azaltılmalıdır. Yapay beslenen yavrular yaşamın ilk üç haftasında daha az kilo alırlar, sonraki ağırlık kazanımı normaldir. Anasını emen yavrular bir haftada iki misli olurken yapay beslenenlerde ikinci haftaya kadar bu gelişme görülmez.

GÜNLÜK BAKIM

Özellikle dışarıdaki kulübelere barındırılan, bekçilik gibi görev yapan köpeklerin, sağlığını korumak için Tımar denilen temizliğin her gün bir defa uygulanması gerekir.

Tımar için çeşitli fırçalar yapılmıştır. İçlerinde madeni telli olanlar vardır. Köpeğin tüyleri uzun ve sert ise madeni fırçalar kullanılır. Fırça önce tüy yatımı tersine, sonra tüy yatımı yönüne olmalıdır. Üzeri tüm yüzeyi tarayacak şekilde uygulanmalıdır. Fırçalama esnasında kırılan ve dökülen kıllar, parmak uçları deride bir tarak gibi kullanılarak temizlenmelidir.

Tüyleri yumuşak ve çok dökülen köpeklerde, parmaklar açık bir durumda, el suya batırılarak ve ıslak bir şekilde vücut tarakla taranmış gibi taranarak temizlenmelidir. Keza, bu suyun içine Veteriner Hekimin tavsiye edebileceği dezenfektan bir madde de katılabilir. Bu el masajından sonra bütün vücut bir defa fırçalanıp, özel taraklarla taranmalıdır. Köpeği sık sık yıkayarak temizlemek sağlığı yönünden zararlıdır. Çünkü köpeklerde deride bir terbezi yoktur.

Ancak bol miktarda yağ bezleri vardır. Yağ bezleri deride yumuşaklık ve tüylere parlaklık verir. Bol yıkama deriyi kurutur, çatlatır, tüyleri donuklaştırır, çeşitli deri hastalıklarına zemin hazırlar.

Yıkama işleri Veteriner Hekimin uygun gördüğü hallerde, saf zeytin yağı ile yapılmış sabunlarla ve ılık suyla yapılmalıdır. Köpek çok kirlenmemişse ayda bir kez yıkanmalıdır. Yıkama köpeğin kuyruğun- dan başlar, başına doğru devam eder. Bu sırada kulaklar ve göze sabun kaçmamasına dikkat edilmelidir. Kulaklar yıkama esnasında pamukla tıkanmalıdır. Bir köpeğin sağlığı bazı organlarına bakılarak kolayca anlaşılır.

Gözler: Pembe, sarı görünümlü ve parlaktır. Akıntı yoktur, bakışlar canlı ve dikkatli olmalıdır. Gözlerde hastalık bulunmamalıdır (Katarakt gibi).

Kulak: İç ve kenarları temizdir. Akıntı yoktur, ayrıca kulakta yabancı maddeler, leke, pire bit ve kene gibi parazitler de bulunmamalıdır.

Ağız: İç kısımları sarı-pembe görünüşte, dil açık kırmızı, ağızda fena bir koku ve dişlerde diş taşı olmamalıdır.

Anüs: Anüs normal bir görünüşte ve temizdir. Pislik ve parazitler görünmez.

Ayaklar: Tırnaklar normal uzunlukta, tırnak araları temiz olup, taban normal görünümde ve kabuklanma yoktur. Tırnaklar köpeğin normal yürümesini zorlaştırmayacak ölçüde makasla kısaltılmalıdır.

Vücut: Elle temasta hiçbir bölgede köpek irkilme göstermemelidir. İrkilme gösterince o bölgede anormalliğin olduğu muhakkaktır.

KÖPEK YETİŞTİRİCİLİĞİNDE KULLANILAN MALZEMELER

Barınaklar: Barınaklar tek ve toplu yetiştiriciliğe göre farklıdır.

Tek köpek için kulübe şeklinde barınak yapılmalıdır. Bu kulübeler ahşap, betonarme veya plastik olabilir. Kulübelerin çatı kısmı meyilli olup, öne doğru çıkıntılı bir bölme olmalıdır. Çatı sac, atermite veya ondülin ile kapatılmalıdır. Bu kulübeler içi düz, boyalı, çivi çıkıntısı ve kıymık çıkıntısının olmaması gerekir. Bir köpek kulübesi 1 m uzunluğunda ve 90 cm yüksekliğinde yapılabilir. Kulübenin içi ve dışı kötü hava koşullarının çürütücü etkisini ve parazit yuvalarının oluşmasını önlemek için boyanmalıdır.

Toplu olarak barındırılacak köpekler için, barınakların genelde, hayvanın soğuk havalarda girebileceği bir bölümünün olması gerekir. Ayrıca doğum bölmeleri ve çiftleşme bölmelerinin olması gerekir. Bu bölmeler aynı çatı altında ve birbirine bitişik olarak ortada 2 m'lik bir koridor olmalıdır. Koridorun sağ ve solunda 3 - 5,5 m 'lik kulübeler ve kulübe yüksekliği 2,5 m olmalıdır. Kulübelerin aydınlık olması gerekir. Kulübelerin önündeki dış gezinti yerlerinin 2,5 x 5 m lik genişlik ve uzunlukta olup, etrafı köpeğin atlamasını önlemek amacıyla 180-200 cm yükseklikte olması gerekmektedir.

Yemek kabı: Krom-çelikten yapılmış, kalın cidarlı ve 3 lt kapasiteli olmalıdır. Her yemekten sonra sabunlu su ile iyice yıkanıp, bol su ile durulanmalıdır.

Su kabı: Bu malzeme paslanmaz çelik veya galvanizli sacdan (beton veya mermer olabilir) yapılmalıdır. Su kabı en az 15 lt olmalıdır. Her an temiz tutulmalı ve taze suyla dolu bulundurulmalıdır.

Deri tasma: 75 cm uzunlukta, 3 - 4 cm eninde, 5 mm kalınlığında yumuşak köseleden yapılmış olmalıdır. Köpeğin boyun çapına göre ayarlanabilmelidir. Tasma boyuna iki parmak genişliğinde takılmalıdır. Yani ne kolayca çıkmalı nede boynunu sıkmalıdır. Bu tasma, köpeği yedekte gezdirmek, bir yere bağlamak veya saldırganlık eğitiminde sevk kayışı ile birlikte kullanılmalıdır.

Sevk kayışı: Köpeği sevk için kullanılan bir gereçtir. Deriden ve ipten dokunmuş olanları da vardır. Bir ucunda tasmaya iliştirilmek amacıyla yerleştirilen bir mandal ve diğer tarafta elin bileğine geçecek bir şekilde halka bulunur. Normal uzunluğu 150 cm, eni 2 cm, kalınlığı en az 6 - 8 mm olmalıdır.

Bağlama zinciri: Köpeği kulübede veya arazide herhangi bir yere bağlamak amacıyla kullanılır. Bağlama zinciri mutlaka deri tasma ile kullanılmalıdır. En az 2 m uzunluğunda olmalıdır. Bu zincirin ucunda, deri tasmaya bağlanacak bir mandal ve orta kısmında birkaç adet firdöndü bulunmalıdır.

Ağızlık: Köpeğin etrafındaki canlılara zarar vermesini önlemek için kullanılan özel bir gereçtir. Köpeğin toplum içinde gezdirilmesi, araba içinde nakledilmesi, gerekli sağlık muayenesi ile aşı ve enjeksiyon uygulamalarında kullanılır. Ağızlığın yapıldığı kayış yumuşak deriden veya plastikten olmalıdır.

Tarak: Paslanmaz çelikten yapılmış ve dişler arasında bir milimetredir.

Fırça: Sert plastikten veya hafif metalden yapılmış, çeşitli sertlik dereceleri olan gereçlerdir.

Mandal: Deri veya bez sevk kayışları ile bağlama zincirlerini birbirine bağlamaya yarar. Mümkün olduğu kadar kuvvetli mandallar tercih edilmelidir.

KANGAL KÖPEĞİNİN KURT BOĞMASI

Kangal köpekleri topluca kurt boğdukları gibi tek başlarına da kurt boğabilirler. Eğer köpek tek başına kurt boğmuşsa günlerce yerinde kalkamaz. Zira hem yaralı olur hem de gösterdiği üstün efordan dolayı aşırı yorgun olur. Yarasının çoğu tırnak yarasıdır. Kurdu boğmak için altına aldığı yaraların çoğu karın bölgesindedir. Kurt arka ayağının tırnaklarıyla üstündeki köpeği kaldırıp atmaya çalışırken yaralar. Kurdun arka ayak kasları çok kuvvetlidir. Kurdun açmış olduğu dış yarası ise bıçakla kesilmiş gibidir.

Kangal köpeği kurdu çok süratli kovalar ve yetiştği zaman bazen yan taraftan süratli dök vurur, bazen de rast gele arkadan da çarpar. Bu çarpışma sırasında haliyle kurtta köpekte yıkılır. Sonra her ikisi birden kalkmaya çalışır. Eğer köpek kurttan evvel kalkarsa, hemen kurdun boğazından tutar ve ölünceye kadar bırakmaz. Fakat kurt daha evvel kalkarsa bu kovalamaca devam eder. Eğer köpek iki veya daha fazla ise kurt kalkmadan köpeğin öbür eşleri kurdu boğarlar.

Bu köpekler kurdun ölüsüne kulağını dayayarak dinler ve en ufak bir harekette yeniden boğarlar. Bu anda köpeklerin sahibi dahi gelse o hırsla hücum edip kurdun ölüsünün yanına yaklaştırmazlar.

Bu olaydan birkaç saat sonra köpekler uysallaşırlar ve boğazlarına kaçan kurdun kılları dolayısıyla öksürmeye başlarlar. Bunun için köpeklere hemen bir koyun kesilir ve koyunun kuyruğu yedirilir.

Böyle bir olaya tanıklık etmek ve böyle bir köpeğe sahip olmak sahibi için övünç kaynağıdır.

NASIL TEMİN EDEBİLİRSİNİZ?

Kangal Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği bünyesindeki üretim çiftliğinden veteriner hekim tarafından kontrolü ve aşıları yapılmış sertifikalı yavru kangal çoban köpeklerini temin edebilirsiniz.

Başvuru Adresi ve Telefonlar

Adres : Kangal Kaymakamlığı Kangal / SİVAS

Tel : 0 346 457 10 01

Faks : 0 346 457 25 65

Kangal Köpeği Çiftliği ve İrtibat

Büro : 0 346 457 15 36

Çiftlik : 0 346 457 26 56

Faks : 0 346 457 17 66

